

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajukért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy e Lap szellemi részét illető cikkeket, mint az előfizetési pénzek a „Köznyelvelődés“ szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

XIII. Leo pápa és az iparosok.

A kalocsai kath. legényegylet

1885. május 3-án tartott ünnepélyes közgyűlésen olvasta:

Dr. Városey Gyula.

Mélyen tisztelt hallgatóság!

Azon megüsztelő felhívásban részesülvén, hogy ezen virágzó egylet ünnepélyes megalakulásának első évfordulóján önök diszes gyülekezete előtt felolvasást tartsak; úgy véltem, e célra alig választathatnék alkalmasabb tárgyat, mint ha becses figyelmeket azon világra szóló eseményre fordítom, mely néhány hét előtt a vatikán fényes termeiben folyt le, s a mely, minthogy méltán sorolható a munka, a tisztas ipar legszebb diadalai közé, kitüntető fény-sugaraival az önkö derék társulatát is megaranyozta. Kétségkívül kitalálták már, hogy a francia iparosok küldötteinek Szentséges Atyánk, XIII. Leo pápa által ez évi február hó 23-án történt ünnepélyes fogadtatására célzok. Hogy ezen kiváló fontosságu és messzeható esemény jelentőségét kellőkép méltathassam, egy rövid visszapillantást kell vetnem annak előzményeire, mi egyszersmind alkalmas támasztó pontul szolgálанд az abból folyó következtetések előadására.

Egyházunk dicsően uralkodó feje trónraléptének első napjától fogva kiváló figyelmét a társadalmi bajok orvoslására fordítá; jól tudván, hogy ma, midőn az egyház az egyénnek, az egyes embernek, közvetlen erkölcsi művelésében sok tekintetben akadályozva van; hogy, mondom ma az egyháznak a társadalmi válságok elhárítását kell kiváló gondossága tárgyává tenni. Ennek tudatában Szentséges Atyánk nem enged egy évet sem elmulni a nélkül, hogy valamely világra szóló, Krisztus helytartójának mély bölcseségétől; a kereszténység atyjának gyöngéd szeretetétől sugalmazott nyilatkozatot ne hallanánk tőle, melyek mind leplezetlen nyíltsággal mutatnak rá az emberiség testén rágódó egy-egy veszélyes sebre, és biztos kézzel jelölik meg a baj or-

voslására szolgáló legalkalmasabb gyógyszereket. — Tengernyi gondjai, küzdelmei között nem feledkezett meg a munkás, iparos, szóval a dolgozó osztályról sem. Már pápaságának első évében, 1878. decz. 28. az uralkodó tévelyekről írt körlevelében e nevezetes sorok olvashatók: „felette korszerűnek látszik előmozdítani ama munkás és iparos-egyleteket, melyek a vallás védelme alatt keletkezve tagjaikat arra tanítják, hogy elégedjenek meg sorsukkal, viseljék nyugodtan a munka fáradalmait és éljenek nyugodt, békés életet.“ — Még behatóbban foglalkozik ezen kérdéssel mult évi ápr. 20-án a titkos társulatok ellen kibocsátott nagyszerű apostoli iratában, mely „Az emberi nem“ (Humanum genus) szavakkal kezdődik, s mely az egész világon, még a nem katolikus fejedelmek és kormányok részéről is, a legnagyobb elismeréssel üdvözöltetett. Fájdalommal említi fel ebben ő sztsége azon nemcsak az egyházra, hanem az államokra nézve is oly felette kártékony befolyást, melyet a rosz irányu itkos társulatok a munkás osztályra azáltal gyakorolnak, hogy annak kivált ifjabb tagjait hitőktől, vallásuktól elidegenítve, a törvényes állami hatalom és vagyonos osztály ellen felizgatva, a kényelem és érzéki gyönyörök hajhászására ösztönözve, egyenesen a kommunisták és szocialisták romboló táborába terelik. Kijelöli egyszersmind a biztos övszert, melylyel, ha idején alkalmaztatik, ezen az egész társadalmi rendet felforgatással fenyegető veszélynek még elejét lehet venni. E célból hathatósan ajánlja a vallásos irányu iparos egyletek alakítását a régi hasonnemű társulatok mintája szerint. „Mert — ugymond — ha őseink sok évi tapasztalás utján észlelték azok üdvös hatását, korunk azt még sokkal nagyobb mértékben tapasztalandja, minthogy ezen egyesületek kiválóan alkalmasak a rosz irányu társulatok kártékony befolyásának ellensúlyozására. Kik kezök munkájával keresik napi szükségleteiket, míg egyrészt helyzetöknél fogva kiválóan méltók résztvevő szeretetünkre, másrészt leginkább ki vannak téve a roszlelkü izgatók csábításainak. A lehető legnagyobb szeretettel kell

tehát őket felkarolni s az üdvös társulatokba való belépésre serkenteni, nehogy a roszak tagjaivá legyenek. Ez okból felettébb óhajtuk, hogy az ily hasznos egyletek a püspökök vezetése és pártfogása mellett az idők és helyek igényeihez alkalmazottan újra létesüljenek. Nagy örömmünkre szolgál, hogy több kelyűtt már alakultak ily társulatok, melyeknek feladata a tiszteletreméltó iparososztályt segíyezni, gyermekeiket, családjaikat gondozó pártfogásukba venni, bennök az áhitat érzelmeit, a vallás tainak ismeretét, az erkölcsök tisztaságát ápolni és terjeszteni. Végül ajánlja Szentséges Atyánk a Sz. Vincze-egyleteknek minél nagyobb elterjesztését, mint a melyek kiválóan hivatvák a szegényebb sorsu munkás osztály nyomorának enyhítésére.

Az egyház fejének ez igazán apostoli szózata, bár az egész katolikus világon a legelénkebb viszhangra talált, mégis sehol sem idézett elő oly nagyszerű hatást, mint a dicső francia nemzetnél, mely, hol szellemi mozgalmakról van szó, nem egy könnyen engedi át más nemzetnek a vezérszerep dicsőségét: s mely, bár jelenleg a szerencsétlen politikai viszonyok következtében egy vallásgyűlölő kisebbség uralmát kénytelen ideiglenesen eltünni, színeben-javában ma is az, minek századok óta ismeri a világ, t. i. az egyház legidősebb leánya, a kereszténység első nemzete. E művelt nép keresztény szellemű iparosai azonnal felfogták a Sz. Atya intő szavainak nagy jelentőségét, belátták, hogy a dicső eszme felkarolása és életbe léptetése által nemcsak egy nagy és tiszteletreméltó néposztályt mentenek meg az anyagi és erkölcsi tönkretűlés mindinkább fenyegető veszedelmétől, hanem forrón szeretett hazájok számára is egy boldogabb jövőnek útját egyengetik. — A Sz. Atya szavainak következtében ennél fogva egész Franciaországban élénk mozgalmat veszünk észre. A már létező vallásos irányu munkás- és iparos-egyletek új lendületet vesznek, máshol újak alakulnak. Egyháziak és világiak, főnemesek és polgárok versenyre kelnek az üdvös eszmének minél szélesebb körben való megvalósítására. — Messze vinne tárgyamtól, ha egyenkint akarnám felsorolni az ezen szent lelkésedés hatása alatt keletkezett vagy új virágzásnak indult társulatokat, úgy hiszem azonban, hogy nem egészen érdektelen dolgot cselekszem, ha szíves engedelmökkel egy ily áldásos társulat keletkezésének történetét röviden előadom.

Alig néhány hónapja, hogy éjszakai Franciaországnak egyik nevezetesebb városa, Caën, oly látványosságának volt színhelye, mely méltán emlékeztetett a vallásos középkor legfényesebb ünnepélyeire. Huszezer ember, vagyis a város összes lakosságának fele, gyűlt egybe Sz. István vértanu templomában, hogy részt vegyenek ama fényes társulati ünnepélyben, melyet a város 16 nevezetesebb iparos-társulatának szövetkezete rendezett enapon. Műhelytulajdonosok és egyszerű munkások, gazdagok és szegények, ugyanazon Isten színe előtt, ugyanazon oltár körül sorakoztak saját jelvényeik és lobogóik alatt. Jézus Krisztus, a szegények és munkások különös kedvelője, (ki földi életének legnagyobb részét maga is egy szegény ács-műhelyben tölté el) a közös hit és testvéri szeretet lánczaival egyesíté itt azon emberek szíveit, kik még rövid idő előtt mint elkeseredett politikai ellenfelek és véltársak állottak egymással szemközt.

Ha ezen nagyszerű mozgalomnak indítóját, ezen új áldásos intézménynek megalkotóját kutatjuk, úgy találjuk, hogy az nem volt más, mint egy Garnier nevezetű igénytelen lelkész, ki élte legfőbb feladatául a munkás osztály vallási és társadalmi újjalakítását tűzte ki. Kezdetben egy általa alapított munkás egyesületnek volt igazgatója, melyben a legnagyobb önfeláldozással és nem csekélyebb sikerrel működött. A buzgó pap azonban szálla volt a helybeli vallásgyűlölő megyefőnök szemében: miért is a törvények tömkelegében sikerült neki egy paragraphust felfedezni, melynek alapján az oly üdvösen működő társulatra kimondhatta a felosztatás kerülhetlen ítéletét. Oly sok évi nemes fáradozás tehát dugába dőlt, minden veszve látszott. De papunk nem volt az az ember, kit az utjába gördülő nehézségek elkedvetleníthettek volna. Azzal bosszulta meg magát, hogy egy még sokkal nagyobb szerű és eredményeiben sokkal termékenyebb művet létesített, melyet azután úgy rendezett be, hogy a törvény legszigorubb őrei sem tudtak többé ellene kifogást tenni. A szorosán vett egyleti gyűlések helyett t. i. személyre szóló meghívók útján társas összejöveteleket rendezett, melyeken a munkások családai is megjelenhettek. Minek azon megbecsülhetetlen előnye volt, hogy közvetlenül eszközölte azt, mit a szorosán vett iparos-egyletek kerülő uton iparkodnak elérni, t. i. a munkás családokban a kihalóban levő keresztény szellemet újra fölelevenítését. Eleinte ezen összejöveteleken csak a felosztatott egylet harmincz buzgóbb tagja jelent meg családosítól, csakhamar azonban annyira megszorodott a résztvevők száma, hogy a kibérelt helyiség szűknek bizonyult. Tágasabb teremről kelte tehát gondoskodni: s a véletlen, vagyis inkább az isteni gondviselés úgy akarta, hogy Garniernek épen a megyefőnöki palotával szemben sikerült egy igen alkalmas házhelyet megvásárolnia, melyben azután akkora termet épített, hogy 4000 ember könnyen elférhetett benne. Itt tartatnak most havonkint 2-szer—3-szor azon társas összejöveteleket, melyek oly hathatósan hozzá járultak a főntemlített nagyszerű iparos-egyleti szövetkezet létrejöttéhez. Ezen társas összejövetelek rendszerint esti 8 órákor közös imával veszik kezdetüket, azután szavalatok, énekek, kisebb színi- vagy zene-előadások következnek, melyek mind a társulathoz tartozó munkások által adatkak elő; de mindenkor két komoly pontja is van az estély programjának, u. m. egy gyakorlati vallás-erkölcsi oktatás vagy tanács a szövetkezet lelkésztől és egy közhasznú tárgy fölött tartott előadás az egylet valamely tagjától, vagy vendégétől. Befejezésül ismét közös esti ima végeztetik. — Garnier azonban még ezzel sem volt megelégedve: hanem a szűkös-ködő munkások javára Sz. József egyletet alapított, mely máris számos tagot számlál és igen üdvösen működik. Alapított továbbá az iparosok számára egy bankot 120 részvényessel, mely kizárva minden nyereszkezdést, tisztán csak a munkások szükségleteit tartja szem előtt. Alapított ezenkívül egy katolikus szegődttő irodát, mely évenkint mintegy 1200 szegény iparos tanoncznak vagy segédnek szerez díjtalanul jó alkalmazást. Végül a város katolikus kereskedőinél a szövetkezet tagjai számára azon kedvezményt eszközölte ki, hogy minden készpénzen tett vásárlásaiknál tetemes árleengedésben részesülnek, mely két százaléktól egész harminczig terjed.

Ime ezen egy példából is kitünik, mily csodákat képes végbevenni ama szent lelkesedés lángja, melyet a kereszténység atyjának egy szava is felgyújthat a buzgó keblekben; s hogy ennélfogva mily halállal tartozik valamint az egész társadalom, ugy névszerint a munkás osztály amaz atyai gondosságért, melyben őt egyházunk dicső feje részesíteni meg nem szűnik.

A mondottakból kitünik továbbá az is, hogy a francia iparosok vezérei nem elégedtek meg egyes társulatok alapításával, hanem, hogy ezek működését egyöntetűbbé és így sikeresebbé tegyék, a különféle egyletek szövetkezését hozták létre, mely immár egész Franciaországra kiterjeszti áldásos hálózatát, és melyet egy katolikus világlap méltán nevezett el ama szent keresztshad előcsapatának, mely a szent atya szavára az egész katolikus világon szent lelkesedéssel avégből indult utnak, hogy a munkás osztályt ugy ennek önhasznára, mint a társadalom legnagyobb javára a keresztény elvek részére újra visszahódítsa.

S hogy ezen nem kevésbé súlyos, mint dicső vállalatnak katolikus vallási irányáról az egész világ nyílt vallomás téssék, és arra a sz. atya különös áldása is kikéressék: a francia katolikus iparos szövetkezetek vezérférfiai azon szerencsés ötletre jöttek, hogy egy tekintélyes számú küldöttséget menesztenek Romába, mely az összes katolikus francia iparos- és munkáskörök hódolatát tenné le Krisztus helytartójának lábaihoz. E 120 tagból álló küldöttség, mint említém, ez évi február hó 23-án fogadtatott a sz. atya által ünnepélyes kihallgatásban. Megjegyzendő, hogy a küldöttek mindegyike több ezerre menő iparosnak és munkásnak megbízását bírta ugy, hogy az ezen alkalommal képviseltek számát bátran tehetjük fél millióra, mely szám az utólagos, írásbeli és távirati csatlakozások által még tetemesen nevedett is. — A fogadtatás reggelén a küldöttség tagjai a sz. Lajoshoz címzett francia nemzeti egyházban gyülekeztek össze szent misére; honnan 11 óra tájban rheimsi érsek vezetése alatt testületileg vonultak fel a Vatikánba, hol a szokásos szertartások mellett az u. n. consistoriumi terembe vezettettek, mely rendszerint csak nagyünnepélyek alkalmával szokott megnyitanni. Pont 12 órakor feltárult a teremnek a pápa lakosztályába nyíló ajtaja, s azon az udvari méltóságok, testőrparancsnokok és főpapok hosszú sora után a bibornoki szent collegium több tagja által kísérve belépett a pápa. Miután a számára felállított trónszéken helyet foglalt, s a rheimsi érsek által tiszteletteljesen üdvözöltetett, előlépett a küldöttségnek egyik elnöke André Henrik, coutanei vasgyáros, lelkes szavakban ecsetelven a zarándoklat célját, utána pedig Harmel Leo fonógyár tulajdonos szólott meleg hangon a távollevő elvrokonok nevében. A küldöttség egyszersmind egy gyönyörű hódoló feliratot nyújtott át a sz. atyának, melyben a munkáskörök szövetségének tagjai mindenek előtt magukra és munkájukra Jézus Krisztus helytartójának áldását kérik, azután többek közt e nevezetes szavakat mondják: „Az ipar napjainkban oly hatalommá növekedett, melytől függ nagyrészt a mai társadalom jóléte. Sajnos, hogy az ipar ezen magaslatra való felemelkedésében letért a keresztény vallási elvek útjáról, és fájdalom, az erkölcsi hanyatlásnak és a társadalmi feloszlásnak eszközévé lett. — Az innen

származó testvérharc (mely alatt a Frar cziaországban már nagy számrá szaporodott anarchisták és szocialisták romboló munkája értendő) a legszentebb jogokat és az emberiség közös jólétét végveszélylyel fenyegeti, hacsak Isten mindenható keze azt tőlünk el nem hárítja. — Éppen most tehát — így folytatja a fölirat — midőn az összes ipar terén egy rettenetes válság pusztít, mi ide siettünk Szentséged elé bevallani a kath egyházba vetett rendületlen hitünket, mely egyedül képes meggyógyítani a társadalmat, egyedül képes visszaállítani az iparos körökben az igazságosság és szeretet gyakorlatát.“ — Hálát mondanak ezután a sz. atyának azon kegyéért, hogy a szep-lőtelen bold. szűz Máriát a munkások fővédasszonyává és királynőjévé tette, midőn a műhelyről címzett Boldogasszony főtestvérületét az egész földkerekségre kiterjeszté. Bevallják, hogy ő szentségének a titkos társulatok ellen kiadott bámulandó körlevele szolgált nekik vezércsillagul vallásos társulataik és munkás egyleteik megalkotásában. Boldogoknak vallják magukat, hogy zarándoklatuk által nyilvánossá teheték Jézus Krisztusba vetett hitüket, ki valamint a lelki társaságnak, az egyháznak, ugy minden földi társaságnak is ura és királya. Végül e szép szavakkal fejezik be hódolatukat: „Kérjük szentségedet, hozza létre oktató szava és főpásztori áldása által műhelyeinkben, családjainkban, kedves munkásaink körében azt a békét, egyetértést és boldogságot, melyet a munkában akkor találunk fel, ha azt az igazság törvénye szabályozza és a szeretet követelményeinek gyakorlata nemesíti.“

(Vége köv.)

T Á R C Z A .

Szádvári Bebek István és fiai.

— Történeti elbeszélés a magyar előidőkből. —

Írta: **Légárd József.**

Jelige: „Sép nagy őskor emlékeit visszatekinthetni; de megelőzni elődeit nagy tettekkel, ez sebből és dicsőbb hivatás.“ A költő.

Az 1351-ik év Augusztus havában kevés nappal I. (Nagy) Lajos magyar királynak budai várakába véghezment bevonulása előtt történt, hogy egy számos magyar főurakból álló társaság: a kik között Hédervári Kont Miklós, Drugeth Miklós, Horváth János, és Kaplonyi Demeter említendők, Szádvár kastélyában összegyülekezett és magyar szokás szerint, legkivált élénk társalgás közegette piros szerémi borral Magyarhon azon időbeli legkedveltebb borfajával, — széles jó kedvvel vígan mulatozott.

Némelyek közülök a királyt nápolyi hadjáratára kísérték el, s előre mentek, hogy a fogadtatási ünnepélyeket előkészítsék, s ekkor az abban részt nem vetteknek elbeszéltek a magyarok által kivívott fényes győzelmeket és kalandokat, melyeken mindenik egyenként ezen hadjárat tartama alatt átesett. —

Igen természetes, hogy a beszéd ezen tárgyakról csakhamar magára a király személyére ment át, a kinek a nemzet, — atyjának Robert Károlynak elhunytá után, mint 17 éves ifjunak, — az apostoli koronát fejére tevő

Kétségbevonhatlan, miszerint Magyarhon I. Lajos uralkodása alatt érte el fénykorát, a ki alatt a birodalom határai: Vörös-Oroszország, Szerbia és az al-dunai szláv tartományokig terjedtek; miért is Lajos következő címeket nyerte: Rex Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, Croatiae, Serviae, Bulgariae stb. stb.

Azon mérvben, a mint ezen hősi és igazságszerető király — akit a történelem nagyinak nevez — népének szeretetét megnyerni tudá: aként hódolt ez is neki és midőn fivérének gyalázatos megöletését megboszulandó Olaszhon elleni hadjáratára készült, egész készséggel ajánlották föl neki az ország nemes urai az arra megkívántó pénzt és hadinépet.

Ezen boszu-hadmenetnek oka pedig következő volt. Róbert Károly a ki anyai ágon Arpádnak ivadéka volt, már késő agg korában fölsozotta az ország kormányzatát utódai közt, még pedig akként, hogy Lajos fia Magyarhont, Endre ellenben a nápolyi királyságot nyerte.

Míg az atya életben volt, ezen osztásnak kívánt sikere lőn, amint azonban a székesfehérvári sirbolt lakója lett, némely uralomra vágyó sicíliaiak az ország békéjét fölbontották, midőn azt híresztelték, hogy Endre király Siciliát Magyarhonnal egyesíteni szándékozik.

Endre még elég idejekorán fölfedezte az olaszok összeesküvését és nem mulasztá el bátyját segélyül hívni.

Mielőtt azonban a magyar mentők megjelenének, az összeesküvők képesek voltak őt Aversa egyszerű vadászkastélyába csalni, a hol őt orgyilkos módon megölték.

Ezen orgyilkosság megboszulására I. Lajos gyorsan összeszedett, habár kicsiny, azonban vitéz hadsereggel Siciliába sietett, mert a magyar rendek a kikülönben csak is az ország határain belül kötelezvék törvényszerűleg háboru viselésére, mégis ezen hadjáratot szeretett uralkodójukkal közösen viselték, mintha az saját ügyüket érdekelte volna, ennél fogva kevés harcz után alá is veték a sicíliaiakat megérdemlett büntetésüknek.

Johanna királyné és az összeesküvők közül sokan börtönbe vettek, melyből azonban az előbbi megmenekülhetett és Provenceba szökött; az összeesküvésnek szerzői pedig lefejeztettek.

A magyar nemesek jelen gyülekezetének mindeniknek volt dicserni valója a királyt illetőleg, a kihez hasonló elődei közül alig volt.

Gyakran beszéd tárgyát képezte, hogy miként erősítette meg újból kiterjedtebb mérvben azon kiváltságokat és más szabadalmakat, melyeket az elődök a magyaroknak engedélyeztek.

Kérkedtek azzal is, hogy az általános országos kiváltságok tekintetéből az ország első főurat a legegyszerűbb nemes egy sorba helyezte s elrendelte, hogy csupán honi nemesek alkalmaztassanak országos hivataloknál; továbbá, hogy ő alapította az első magyar egyetemet Pécsen. Tokaj hegyét ő ültette be az első szőlővel és még sokat, a mi a történelemben a „Corpus Jurisban“ vagy Turóczy krónikájában is olvasható.

Csupán egy dolognál vala a bánat a jelenlevők némelyikének vonásaiból kiolvasható, t. i., midőn Lajosnak azon parancsáról tétett említés, hogy minden nemes

család csupán egy várat birhasson, mely aztán koronkint mindig a birtokosnak első szülött fiára szállhasson át.

Ezen körülmény, mely a közügyre nagy horderővel és haszonnal birt, mi által az egyeduraság az országban nem terjedhetett el igen nagy mérvben, sem a népesség, sem az uralkodó hátrányára, a szádvári várkastély urára is elszomorító hatást gyakorolt, miután ősi fészke ezen rendelet folytán legidősebb fiára, Istvánra volt átszállandó, a ki a királyi seregben volt szolgálatban, más két fia számára pedig védtelen udvari birtokokat hagyhatott csupán.

De nem sokára mégis elvonult a bánat fellege homlokáról az általános vidám hangulat folytán, melynek a daliák társaságában kifejezést adott és inkább az látszott képezni a beszéd tárgyát, hogy mi vétessék fogamatba a király bevonulása és az azt követő ünnepélyességek alkalmával a nemesség részéről.

Mindenek előtt azon kérdés lépett előtérbe, hogy hol és mikor fogadtassék a király, s valjon a főurak elébe lovagoljanak e — avagy a királyi városban várják be megérkezését.

Némely ősi származásukra büszke főnemesek méltóságukon csorbát ejteni vétek az által, ha kis nemesek módjára a király elé kivonulnának és ezt annyival inkább mivel őt nem tarták a haza szülöttjének; azonban **Bebek István** ellenvetésöket heves szavakkal visszatörölte.

„Ha szintén nem honszülötte is I. Lajos — mondá — azért mégis testestől lekestől magyar. Ő az országnak és nemzetnek csak javát kívánhatja, vitéz és igazságos, miként ők maguk is elismerték, megérdemli tehát, hogy Magyarhon legelső, legnemesebb fia gyanánt tekintessék. a kinek elébe vonulni minden igaz magyarra csak megtisztelő lehet.“

Szádvári **Bebek István**, a ki országbirói minőségben szolgálta hazáját, az ország legtekintélyesebb nemesei közé tartozott — s miként beszélék — megmérhetlen nagy kincsesel birt.

Ennek keletkeztéről azt tartja vala a monda, miszerint családjának egyik őse mint vándor-hegedűskalandos módon talált legyen rejtett kincsre egy mély sziklahasadékban.

Bebek már 60 éven tuli férfiú volt, inkább kis, mint középtermetű, de dőlczeg és izmos testalkatu, s a legyőzhetlen vidámság egy neme ömlött el kedélyén.

Külső megjelenésében legkevésbé sem különbözött a többi magyar nemesektől, mert ő is a többiekhez hasonlóan zsinóros attilát, szépen kivarrott magyar nadrágot ezüst sarkantus kordován csizmát viselt, s már őszbe csavarodott haja, mely sűrű fürtökben omlott alá vállaira, fejének hátsó részén egy széles teknősbéka füsű által tartatott össze.

Tüzes beszéde végeztével a társaságban élénk vita fejlődött, mely mint apály és dagály zugással hullámozott ide-tova, míg végtére az öreg **Bebek** tanácsa elfogadtatott és mindannyian egyesültek követésére.

Csak késő éjszaka, midőn a serlegek már számtalanszor körülkeringettek, s hozzá számos „Éljen“-ek hangzottak ugy a királyra, mint az országra és váurra, távoztak el derült hangulatban a vendégek, meleg és szívélyes kézzorítás és a bajszos ajkak barátságos érintése

után a derék nemes urnak várából, melynek birását némelyik a vendégek közül irigylé.

(Folyt. köv.)

KISEBB KÖZLEMÉNYEK

— **HETI KÖRSZEMLE. Itthon.** Országkiállításunkat közelebről megtekinték Galicziából a dubany mezőgazdasági akadémia növendékei, tanáraikkal egyetemben; őket megelőzve pedig, a bécsi polytechnikum hallgatói bámulták nagyszerű kiállításunkat. — **Trefort Ágost** ő excellentiája választotta meg a magyar tudományos akadémia elnökévé; másodelnök dr. Pauler Tivadar ő nmlga. Büszke öntudattal jelezzük ezt, nem azért, mert mindkét magas személy miniszter; hanem azért, mert mindkettő **katholikus.** Éljenek! Az akadémianak jelen évben tartott impozans nagygyűlését rendkívüli módon emelte a legmintaszerűbb király tudományos fenséges fia, Rudolf trónörökösnek jelenléte; a tud. akadémianak még eddig sohasem volt szerencséje ily fejedelmi vendéghez. „Tartsa Isten, óvja Isten!“ **A „Deutscher Schulverein“** mintájára — nem értem minden tekintetben — nálunk is „Magyar iskolai Egyesület“-et akarnak létesíteni; Gerlóczy ur, országunk szívéből, igazán emelkedett stylum, szívet megható tartalmu kérelmet intézett hazánk főpapságához... a dolog magában véve igen szép, csak nehogy vallástalanító felekezetienség számára létesíttessék.

— **Franciaország.** A Pantheon polgárvá nyilvánítása alkalmából a párisi érsek, a cultus-miniszterhez erőteljes tiltakozást küldött be. — **XIV. francia kath.** nagygyűlés, mely május 26-án nyílt meg és 5 napig tartott, igen sok bölcs határozatot hozott a francia katholicismus javára.

— **Olaszország.** Szomorú szívvel consatáljuk, hogy a vallást gyűlölő, papfaló vallástalanok, minő a hírhedt Andrea Costa Olaszországból, a szemérmetlen író Taxil Leo Franciaországból; Ruiz Zorilla (olv. Gorrilla) véres száju forradalmár Spanyolországból, s több más pessimifurfuris, az emberiséget mételeyző emberek, Rómában a kereszténység fővárosában, s hozzá a Vaticánnal szemben tartják anti-klérkális minden szentet bepiszkoló gyűléseit. ... Ezt a senatus látja. ... látja. ...

— **Spanyolország.** Madrid, a fővárosban, ismét cholera eset fordult elő.

— **Koleti dolgok.** Az angol-orosz viszály elintéztnek tekinthető. Oroszország beleegyezett, hogy Merusák és Zulfikar aghán birtoknak maradjon. — A határkérdés érdemleges ügyét angol és orosz megbízottak együttesen fogják eldönteni.

— **Püspök ur ő nmlgának** torda-aranyos kerületi bérmautja alkalmából. (Folytatás.) A marosvölgyéből Harasztosra feljuthatni oly dolog, mely különösen esős időben gondolkodóba ejti z embert. Exciájának a kocsárdi kerülő utat ajánlottuk s így elmaradt a Traján utja, mely Földvárt Harasztossal nagy részben összeköti. De hiába, rég az ideje, hogy azt a rómaiak nem javították, s így az idő viszontagságai nagyon is meglátszanak rajta. A mostoha sors kerekai mely barátákat hagytak

ott magok után, melyek nem a legjobb színben kacsintanak az utas felé.

A határ szélén nemsokára egy lovas bandérium tünt fel, hirdetve, hogy Harasztos a főpásztor fogadtatásában az előbbiektől nem akar visszamaradni. És beérkezve a községbe mindenki meggyőződött arról, hogy neki ez akarata teljesült is. A nagy néptömeg, mely vallás- és nemzetiség különbség nélkül az utcát elepte, a mesterkéletlen, de annál bensőbb érzelmetől jövő üdvözlő szavak, melyekkel Bartha Dániel községi bíró Exciáját fogadta és viszont exciájának szeretetteljes válasza, mindenkire a legjobb benyomást tették. — Másnap május 12-én a filiákból is az ünnepelex isteni tiszteletre többek közt megjelentek br. Jósika Andor. gr. Spanochy Frigyes, és tks Papp Gyula főgondnok. Sz. Mise t. Boér János lelkész tartott sz. beszédet, melyben velős érvekkel bizonyította a hit szükségességét és hasznosságát. S melyet utána püspök ur ő exciája a nála szokásos találékonyság és alkalmazással tovább fűzött. Végül számosan részesíttettek a bérmlás szentségében.

A diszes ebéd alatt a köszöntők sorát br. Jósika A. ő nsga kezdte meg eltelve püspök ur ő exciáját. T. Lőrincz Ferencz sinfalvi plébános br. Jósika Andor és az ifju gr. Spanochi Frigyes és mások, tks Papp Gyula főgondnok t. Boér János szives házi gazda egészségéért emelték poharukat. Ebéd után ő exciája az ottani felekezeti iskolát látogatta meg és gyönyörködött a gyermekek értelmes feleletein, melyek Benedek Benjámin kántor-tanító ügyes és szakavatott vezetéséről tettek bizonyosságot. Ezután nemsokára uton volt exciája Torda felé. Újból lovasok és a község végéig gyaloglók is nemzeti zászlókkal kísérték ki a főpásztort egészen a hegytetőre, honnan gyorsan haladtunk le a Torda alatt elterülő völgybe. Alig értünk ki a nagy utba, nemsokára hosszú kocsisor tünt fel előttünk. Az elegans publicum hamar sorakozott és soraikból tks Nessenfeld Miklós főjegyző lépett elő, ki egy nála szokásos szép virágos nyelven tartott beszédben a tordai rom. kath. egyháztanács nevében üdvözölte ő exciáját. O nmlga viszont atyai szeretettől sugalt válaszában röviden jelezte idejövételének célját, mely abban közpon-tosul, hogy különbség nélkül mindnyájokra leedsje Istennek bő áldását. Benn a templom előtt az oltáregylet nevében Domokos Antal kir. törvényszéki elnökne ő nsága szép üdvözlője alkalmával egy diszes virágfűzért nyújtott át. Ezután a templom küszöbénél nsgs. Gergely Ignác t. kanonok főesperes-plébános az ő nemes szívének benső érzelméből fekadzt szavakban öntötte ki örömét és halálját a Főpásztor iránt. A templomi rövid háláadó ima után a plébániai lakban fogadta Excellentiája a tisztelgők sokaságát.

Másnap május 13-án innen ment ki Excellentiája Turba, hogy ott is a szt. lélek megerősítő kegylmét esdje le, az azután sovárgok számára.

Üdvözlő lövések hangzottak szét a Dobogó magaslátán, mikor Excellentiája kíséretével megérkezett. A Főpásztorára várakozó nép a diszkapu körül foglalt állást és ott üdvözölte Excellentiáját, ki innen egyenesen a templomba ment, hol mindjárt kezdetét is vette az isteni tisztelet. Szt. mise után t. Dávid Antal szt. Ferenczrendi szerzetes és lelkész historiai deductiókban adta elő a kath.

hit főbb igazságait. Püspök ur ő nmltsága pedig szintén ezen szt. hit tisztelete és a vallásos buzgóság ápolására melegen intette a szép számmal összegyűlt híveket. Ezután 37-en részesültek a bérmálás szentségében. Isteni tisztelet után a lelkész vezetése alatt álló iskolát látogatta meg, hol a gyermekek minden tantárgyból kikérdezve, örömmel győződött meg Excellentiája a lelkész-tanító szorgalmas munkásságáról. Ezután nsgs. Ferenczi Miklós országgyűlési képviselő uri háza adott nyugalmat és nemsokára felüdülést a hívei üdvéért apostoli buzgalommal fíradozó főpásztornak. A tisztelgések után ugyanis egy szép vendégkoszorút láttunk a dus asztal mellett, miközben itt sem volt hiány a felköszöntőkben, melyek újból az Excellentiája iránti tisztelet és szeretetnek hű képét adták. — Este felé vissza érkezünk Tordára, mely egy par napra püspöki székhelylyé változott vala. — Csak a következő nap, aldozcsütörtök volt még a tordaiakra nézve a püspöki látogatás valódi ünnepe. Már kora reggel újból szokatlan mozgás volt, különösen a templom előtti téren észlelhető, míg a hívek sokasága kellő időre a díszes nagy templomot zsufolásig megtöltötte. Ünneplés szt. mise alatt a vegyes dalárda változatos darabjaival emelte az isteni tisztelet fényét és gyönyörködtette az ajatatoskodó közönséget. Szt. mise után előbb a Főesperes plebános ur tartott szt. beszédet, szép vonásokban rajzolva az ünnep jelentőségét — Urunk menybe menetelét.

Ezután püspök ur Excellentiája lépett a szószékre. Benső hev és apostoli buzgalommal tartott szép oktatásait a díszes közönség feszült figyelemmel hallgatta végig. — Azután a szokásos szertartások mellett 131-en avattak fel Krisztus küzdő anyaszentegyházának erős bajnokaiá.

Isteni tisztelet után nemsokára szép vendégkoszorút áttunk a plebániái lakudvarán sátor alatt felterített asztal körül. Képviselve voltak itt nagyrészt a különböző hitfelekezettek, és hivatalok. Az első felköszöntőt nságos Gergely Ignác házigazda mondotta püspök ur ő Excellentiájára. Folytatták mlts. Miksa Elek, t. Albert János, és többen szintén ő Excellentiája egészségeért. Nessenfeld Miklós az egyetértés és harmonikus egységért s így tovább emelven poharukat.

Másnap május 13-én Sinfalva részesült a nagy szerencsében, Főpásztorát saját kebelében üdvözölhetni. Erről azonban e becses lapban már részletes leírást olvastunk. — Miután pedig én is Sinfalván bucsut vettem Excellentiájától s fájdalom, mint óhajtottam és reményltem is, körülményeimnél fogva tovább nem kísérhettem — leteszem a tollat, hogy vegyék fel azok, kik Mező-szengyelen, Járában és Toroczkón is jelen lehettek. De mielőtt ezt tennem örömmel hozom még nyilvánosságra e kedves alkalommal szerzett azon tapasztalatot, hogy magyar népünk szívében él még a hit és vallásos buzgóság szt. tüze, mely ha olykor halványulni lankadni látezik is, csak alkalomra vár, hogy újból régi dicsősége és gényében fellobogjon s oly hatalommá legyen, mely előtt külsőség nélkül mindenki szívesen meghajol. A keresztény hitélet ily fényes nyilvánulására adott alkalmat ez esperesi kerületben angyal szívű Főpásztorunk látogatása, kit minél többször látunk, annál őszintebben tisztelünk.

Eltesse azért az ég ura ő Excellentiáját, hogy bölcs atyai kormányja alatt viruljon a hitélet, gyarapodjék és erősbüljön az erd. egyházmegye. **Kovács Lajos.**

— **XLV. választmányi gyűlés, tartatott 1885. május 27-én.** Jelenvoltak: Veszely Károly elnök, dr. Tódor J. alelnök, Takó J., Straubert Ö., Könczey S., Dr. Cserni B. és Pál I. titkár.

1. A mult gyűlés jegyzőkönyve hitelesítettik.

2. A pénztári hivatal bemutatja az adósok névsorát a mult gyűlés jegyzőkönyvének 5. pontja értelmében történendő eljárás végett. — Tudomásul vétetik.

3. Lövy B. nyomdász írásban adja be kérését a sajtóvétségért bírójlag rárótt és fel is hajtott 50 frt. megterítése végett. — Kérésre teljesítettik.

4. Meghatároztatik a rendes közgyűlés tartásának ideje, mely július 1-re mondatik ki, utasítván az enökséget a meghívók szétküldésére, jelezve rajtok egyszersmind a gyűlés tárgyát.

5. A jegyzőkönyv hitelesítésre felkéretnek Straubert, Takó és Könczey tagtársak. K. m. f. **Pál I.** titkár.

— **Egyleti élet.** A maros-kerületbeli rom. kath. néptanítók egyesülete VII. vándorgyűlését Karácson Márton alelnök vezetése mellett Jobbágyfalván május 28-án tartotta meg.

Próba-tanítást tartottak: Boros Mihály az „a és az“ névelőkről, Ferenczy János a világ teremtéséről, Balló Mózes az ütenyírásról.

A próba tanítások kellő megvitatása után Bodó Adám olvasta fel értekezletét: A képzelet szerepe az álomban. A vándorgyűlés úgy a próbatanítást tartóknak, mint az értekezőknek fíradozásaiért jegyzőkönyvileg köszönetet mondott.

Kovács Ferencz tiszteletbeli elnök indítványára elhatározta a vándorgyűlés, hogy miután kívánatos, miszerint ne csak a tanításban, hanem az egyházi énekekben is egyöntetűség jöjjön létre a kerületben, a tanítói kar három csoportban egyesül, minden csoport megválasztja karvezetőjét és csoportonként egyes egyházi énekeket betanulnak, melyeket a vándorgyűlések alkalmával a már megválasztott központi karvezető Simon József vezetése alatt elénekkelnek.

A következő vándorgyűlés helye Hódos községben lett megállapítva.

A gyűlés bevégeztével a tanítói kar üdvkívánatát fejezte ki Kovács Ferencz apát-plebánosnak 25 éves papi működése alkalmából. És ezt gazdag ebéd követte Papp János jobbágytalvi plebános vendégszerető házában.

közlő: **Misz Olivér,**
egyesületi jegyző.

— **Vidéki lével.** Új zárdaiskola. Világi s egyházi főurak több helyen emeltek magyar hazánkban zárdaiskolákat, de hogy városok, községek saját jól felfogott érdekek tekintetéből ily iskolákat állítottak volna édes hazánkban, még példátlan eset.

Ép ezért elismeréssel kell nyilatkoznunk Erzsébetváros nemes közönsége felől, midőn a leánynevelést oly kezekbe kívánja letenni, kiknek körük, hivatásuk a vallásos nevelés, oktatás. Készséggel üdvözöljük Erzsébetváros azon egyhangu határozatát: melynél fogva kimondotta, hogy a

leányiskola 3 irgalmas nővér vezetésére bizassék, kik a szatmáryanyaházból legyenek, s évi fizetésöket öszszesen 1050 forintban állapította meg. Az apáczák kinyerése végett most foly a tárgyalás s reméljük, hogy a nagyméltóságú püspök ur hathatós közbenjárása folytán az apáczaiskola a jövő tanév kezdetén Erzsébetvárosban meg fog nyilni.

Oszinte meggyőződésünk, hogy a szatmári anyaház Erzsébetváros kérését méltányolni fogja s 3 képesített tanításban gyakorlott nővért e város leánynövendékei vezetésére átengedend.

Aristides.

IRODALOM.

— Megjelent : „**A kath. hitterjesztés lapjai.**” Képes haviközlöny. Szerkeszti Nogely István Nagyváradon, IV. évf. 4-ik füzet. Tartalma : Pogány népelet Oceániában. — Afrika szivéből missiói tudósítások. — Ara egész évre 3 frt.

— „**A legszentebb rózsafüzér királynője.**” Havi folyóirat a rózsafüzér terjesztésére és ápolására. Szerkeszti és kiadja P. Angelicus. Ara egész évre 1 frt 50 kr. vagy 8 int. elvállalása. — A kiállítás hiányai a jövő füzetben pótolva lesznek. — Ajálljuk olvasóink becses figyelmébe.

— A csiksomlyói szt.-Ferencz-rendü szerzetesek nyomdájában az 1662—1884-ik évig megjelent **könyvek és egyéb nyomtatványok teljes czimtára.** Összeállította Glósz Miksa főgymn. tanár Csiksomlyón.

— Midőn az „**István bácsi könyvesházának**” egvelőre e néhány füzetét bocsátom közzé, melyet apártfogás mérve szerint időközönként további füzetekkel szándékozom gyarapítani, kiemelem, hogy e „**Könyvesház**” ö mltsza ft. dr. **Majer István** ez püspök-kanonok ur, az országosan ismert „**István bácsi**” védnöksége alatt s az ő gyámoltásával jelenik meg; a mely védnökség biztosítékot nyújt az iránt, hogy eme vállalatban csakis erkölcsnemesítő, vallásos és hazafias dolgok fognak közvételétni a magyar nép és ifjuság mulattatására és művelésére.

Az **István bácsi könyvesházából** máig megjelent **négy** füzet a következőket tartalmazza :

1. füzet. Majer István. A jó házigazda. Nép számára életszabályul. III. kiadás. Ara 20 kr. **2. füzet. Szulik József.** Az elveszett fiu. Népies elbeszélés. Ara 15 kr. **3. füzet. Szulik József.** A seprős János. Népies elbeszélés. Ara 20 kr. **4. füzet. Szulik József.** Minden farsangnak meg van a bójtje. — A cigány gyermekek. Népies elbeszélések. Ar 10 krajcár — **Szolcsányi Gyula,** Egerben.

— Vettük az „**Övasókör**” képes regény folyóirat 2-ik füzetét, mely a „**Párisi v어드rama**” nagy hatású regényének folytatását hozza. E regényt rendkívüli érdekes tartalma, s diszes killitása mellett még azért is ajánlhatjuk t. olvasóinknak, mert benne a női erény a legragyogóbb diadalát üli az emberi romlottság szötte csel-szövények fölött, szóval valódi erkölcs-nemesítő és szivképző olvasmányt képez. — Mutatványszám mindenkinek in-

gyen és bérmentve küldetik, ki eziránt egy levelező lapon a kiadóhivatalhoz fordul, mely Budapesten, Stáció-utca 31. sz. a. van.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL

— **Mult hó 31-én** püspök ur ö Excellentiája Nagy Enyed városát lepte meg kitüntető magas látogatásával, részesítendő lelki gyermekeit a bérmálás szentségének kegyelmében. 19 év óta nem látta Nagy-Enyed kath. közönsége Főpásztorát körében. — és meg is tett most mindent, hogy a kath. sziv meleg érzelmének s kitörő lelkesedésének megindító szép látványát nyujtsa. A város végén felállított diszkapunál ott volt egész Enyed, s Török Bertalan derék megyei főjegyző s egyházi főgondnok harsány hangu szép éitogadó beszéde után, melyre Püspök ur ö Excellentiája felelt, mint özön indult meg a nagy embertömeg a templom felé, ellepve Enyednek utcáit. A tűzoltó testület zenekarával ünnepi diszben zászlók alatt jelent meg, menetközben lelkesülten hangoztatva a jó indulókat. A templomhoz érkezve Nagy-Enyed z idő szerinti lelkésze Dávid Pál minorita rendü atya szivből fakadt rövid beszéddel fogadta a Főpásztor s vezette be a templomba, honnan a szokásos imák s püspöki áldásosztogatás után termeibe vonult vissza ö Excellentiája. A 10 óraker tartott ünnepi szent misén, melyet a vidékről s Fehérvárról öszszesereglett papság assistentiája mellett mondott ö Excája mindvégig a zsufolóság tömve tartotta az ez alkalomra különben is diszesen fellombozott templomot az ájtatos s kiváncsi közönség. A he yi buzgó lelkész ünnepi szent beszéde után ö Excellentiája örvendeztetette meg Nagy-Enyedet atyai szivének egész teljéből jött szavakkal, fejtegetve mennyire van szüksége minden embernek e földöni s tulvilági boldogsága elérésészenpontijából a józan, gondos családi nevelésre s jó példalátásra. A bérmálás szentségében mintegy 70-en részesültek. A sz. ténykedés alatt áhitatra hangoló igen szép énekkel örvendeztetett meg a jól fegyelmezett férfiak. — Ezek után a hosszantartó s kimerítő ténykedésektől megsem fáradt Főpásztor lakosztályába vonult, s fogadta a nagyszámú tisztelő testületek üdvözléseit. — A 6o terítékü diszbedélné pedig valláskülönbség nélkül a város és vidék representánsait s előkelőségeit látuk öszzpontosulva. Nem volt hiány szellemes, lélekből jött, öszzinte hangu toasztokban sem; s jól esett tapasztalunk mennyire kitett magáért ez alkalommal Erdély nagy főpapja iránti meleg nemes érdeklődésével Enyed nemcsak kath de tulsúlyban s számban levő reformatus közönsége is. — A legszebb emlékek — s benyomásoktól eltelve váltunk meg délután fél 6 óraker a kedves Enyedtől, s mint akkor ugy most is azt kiáltjuk vissza: Éljenek a derék Enyediek!

— **Tekint. Daruvári Paule Iván** piskii állomás főnök ur f. évi jun. 4-én d. u. a gyulafehérvári sz. István főnövdét több hivatalnoktársá kíséretében barátságos látogatásával megtisztelvén, ez alkalommal a növeldei ifjuságnak, melynek egy része épen zenetanulással foglalkozott és pár darabbal a m. t. vendégeket meglepte, **egy délutáni időtöltésre 10 frtot** kegyeskedett adni. Már messze vidéken ismeretes a derék főnök ur, mint a

kisdedeknek, az ifjuságnak nemes lelkü barátja és áldozatkész szerető atyja! Fogadjja ez uton is a növeldei ifjuság iránt tanusított kegyes adományáért úgy az előljáróság, mint az ifjuság mély halálját és köszönetét.

— **A gyulafehérvári** rom. kath. nagygymsiumban. 1884^{1/2}-ik tanév végén tartandó nyilvános vizsgálatok sorrendje. Junius 17-én, 8—12-ig. Hittan, I. II. VI. osztály. Junius 17-én 3—4-ig. Románnyelv, II. III. osztály. Junius 18-án, 8—12-ig. Hittan III. IV. V. osztály. Junius 18-án, 3—5-ig. Torna, I—VI. osztály. Junius 19-én, 8—12-ig. 1-ső csoport Magyar, Latin, Német. Történet, III. oszt. 2-ik csop. Magyar, Latin, I. osztály. Junius 20-án, 8—12-ig. 1. csop. Magyar, Latin, Görög, Német, VI. oszt. 2. csop. Latin, Magyar, II. oszt. Junius 22-én, 8—12-ig. 1. csoport. Magyar, Latin, Történet, Német, IV. oszt. 2. csoport Természetráaj, Mennység, Történet, V. oszt. Junius 23-án, 8—12-ig. 1. csop. Számtan, Mértan, Földrajz, Természet-tan, III. oszt. 2. csop. Földrajz, Mértan, Számtan. I. oszt. Junius 24-én, 8—12-ig. 1. csoport. Mennységtan, Természetráaj, Történet, VI. osztály. 2. csop. Földrajz, Szám-tan, Mértan, II. oszt. Junius 25-én, 8—12-ig. 1. csop. Magyar, Latin, Görög, Német, V. oszt. 2. csop. Számtan, Mértan, Természetráaj, IV. oszt. Junius 26-án, 8—12-ig. Magántanulók szóbeli vizsgája. Junius 27-én, 8—12-ig. Osztályozás- és zárértekezlet. Junius 28-án. Bizonyítványok kiállítása. Junius 29-én. Délelőtt hálaadó isenitisztelet és zárünnepély, Gyulafehérvárt, 1885. május 9-én. Az igaz-gatóság.

— **Nyilvános köszönet.** A bolyai rom. kath. ros-kadozó kis imaházunk az egyházi szerelvényekben igen szükölködik még most is; habár püspök urunk Ő nagy-mltga atyai kegyességéből sokakban felsegítettünk, most pedig a pünkösdi szent ünnepekre, az egész oltárt fölék-esítették N-Selyken lakó gr. Bethlen Kálmán né sz. Maurer Berta ő nsga és Bolyában lakó megyei kórörvos T. Ridéli Dánielné sz. Ridéli Mária asszony. A nevezett két urnő, közös jó akarattal kegyesek valának — Isten nevében — adományozni: egy gyönyörű arany és ezüsttel himzett oltárterítőt, 1 ékesen kivarrott fehér oltárabroszt, 1 pár oltárpárnát, 1 beteglátogató zacskót és egy ciborium takarót. Mely szép adományokért a nyilvánosság terén is legyen halaköszönet, hogy látván mindenki a szép példát „dicsőítsék az atyát, ki Menyben vagyon.“ Kinek áldása kísérje jötevőinket itt a földön — s jutalmazza meg örök boldogsággal. Bolyában, 1885. máj. 17. **P. Szélys Ferenc,** lelkész.

— **A csiksomlyói r. kath. főgymsiumnál** az 1884^{1/2} tanév végén megtartandó nyilvános vizsgálatok rendje. A vizsgálatok mindennap a rendes isenitisztelet után reggeli 8 órákor kezdődnek a tanácskozási és rajz-teremben s három tancsoportban és két szakaszban akövetkező napokon fognak megtartatni. Junius 15-én V.—VII. oszt. a hittan-történelmi és bölcsészeti csoportból, — 16-án I. II. oszt. a természet- és mennyiség-tani, — 16-án III. IV.

oszt. a nyelvtani csoportból, — 17. és 18-án a VIII. oszt. szóbeli érettségi vizsgálatok, — 18-án d. u. magánvizsgálatok, — 19-én V.—VII. osztály a nyelvtani csoportból, — 20-án III. IV. oszt. a hittan és történelmi, — 20-án I—II. oszt. a nyelvtani csoportból, — 22-én V.—VII. oszt. a természet- és mennyiség-tani csoportból, 23-án I.—II. oszt. a hittan- és földrajzi, — 23-án III. IV. oszt. a természet- és mennyiség-tani csoportból, — 24-én I—VII. oszt. az ének-, zenéből- és tornából, — 28-án Zárünnepély. — Kelt Csik-Somlyón, a tanártestület 1885. május 17-én tartott rendkívüli értekezletéből. **Az igazgatóság.**

— **Következő sorokat vettük:** Tekintetes szerkesztő ur! Az „Erdélyrészi Magyar Közművelődési egyesület“ a szükségképen országossá és állandóvá teendő társadalmi munka főlszínen és előtérben tartása céljából sajtóbizottságot szervezett, melynek feladata rendszeres tudósításokkal keresni föl a hazai sajtó azon közegeit, melyek ügyünk iránt érdeklődést, küzdelmeinkkel szemben támogatást, győzelmünk kivívásához közreműködést tanusitanak. E bizottság névsorát azon kéressel terjesztjük a tks szerkesztő ur elé, kegyeskedjék az e kezekből jött értesítéseknek a hazafias mozgalomra való tekintetből becses lapja hasábjain tért engedni, előre is megjegyezni kívánván, hogy közös megállapodásunk értelmében jelszavaink lesznek: az erőszakos magyarosítás tendenciájának kerütése, valamint határozott kijelentése annak, hogy mi nem gyűlölünk senkit, csak nemzetünket és hazánkat szeretjük. A sajtóbizottság tagjai ezek: Abonyi Arpád, Bartha Miklós, Bónis István, dr. Concha Győző, dr. Csernátoni Gyula, Deáky Albert, De Gerando Antonia, Esterházy Sándor, dr. Ferenczy Zoltán, Gyarmathy Zsigáné, dr. Jeney Victor dr. Felméry Lajos, dr. Hegedűs István, Hegyesi Vilmos, Hild Victor, Hory Béla, dr. Imre Sándor, Incze József, Z. Kiss Béla, dr. Kiss Mór, Korbuly József, E. Kovács Gyula, Kovács János, Peteley István, Péterfy Domokos, Rieger Imre, Salámon Antal, Sándor József, dr. Szabó Károly, dr. Salzberger János, dr. Szász Béla, Szász Gerő, ifj. Szász Károly, dr. Széchy Károly, Szokolay Cornél, gróf Teleky László, dr. Török István, Tussay Gábor, Ürmössy Lajos. Meg lévén győződve, hogy iparkodásunk a tek. Szerkesztő ur részéről csak helyesléssel találkozhatik s igérvén, hogy a köteles discretiot mindenképen meg fogjuk ta tani, kérésünk ismétlése mellett maradunk Kolozsvárt, 1884 május 27-én. Hazafias tisztelettel Sándor József titkár, dr. Felméri Lajos elnök.

— **Pályázat.** Az Udvarhelymegye máréfalvi r. k. kántor-tanítói állomásra a „Közművelődés“-ben f. é. ápril 19-ére a „Néptanítók lapja“ 32. számában pedig f. é. május 24-ére kitűzött pályázati határidő lejárván, eme határidő a pályázók számának elégtelensége miatt a már közzétett exigenciák föntartásával f. évi junius hó 28-áig meghosszabbittatik. A pályázni szándékozók ezen határidőn belül nyujsák be folyamodványaikat. — Máréfalván, 1885. május 30. **Báduly Lajos,** isk.-széki elnök.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.

Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, Dr. SZUCHY BÉLA, STRAUBERT ÖDÖN. Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott a püsp. lyc. nyomd. gyorsajtóján Gyulafehérvárt.